

Warsztaty Geomorfologiczne SPITSBERGEN 2003

Od dwóch lat w SGP funkcjonuje nowa forma działalności stowarzyszenia, a mianowicie warsztaty geomorfologiczne poświęcone problematyce badawczej, którą członkowie stowarzyszenia nie zajmują się na co dzień. W dniach 10-21 lipca 2003 r. odbyły się kolejne Warsztaty Geomorfologiczne tym razem po Egipcie w zupełnie innej strefie morfoklimatycznej – na Spitsbergenie. Uczestnikami warsztatów byli przedstawiciele ośrodków akademickich z Brna, Kielc, Krakowa, Łodzi, Poznania, Sosnowca, Torunia, Wrocławia. Łącznie uczestniczyło 30 osób. Kierownikiem naukowym warsztatów był prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski a kierownikiem organizacyjnym – dr Zbigniew Zwoliński. Organizatorem warsztatów było Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich a współorganizatorami były Komitet Badań Polarnych Polskiej Akademii Nauk, Klub Polarny Polskiego Towarzystwa Geograficznego przy współudziale Katedry Geomorfologii Uniwersytetu Śląskiego, Zakładu Badań Polarnych i Morskich Polskiej Akademii Nauk, Zakładu Geoekologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Zakładu Geomorfologii Uniwersytetu Marii Curii-Skłodowskiej, Zakładu Kriologii i Badań Polarnych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Zakładu Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Zakładu Mineralogii, Petrografii i Geochemii Akademii Górniczo-Hutniczej, Zakładu Paleontologii i Stratygrafii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza

Tematem warsztatów było funkcjonowanie dawnych i współczesnych geoeosystemów Spitsbergenu. Wyspa ta stwarza dogodne warunki do prowadzenia studiów paleogeograficznych i aktualistycznych, dających wyraziste poglądy na rozwój i kształtowanie krajobrazów polarnych. Realizacja programu naukowego warsztatów miała w dużym skrócie następujący przebieg:

- 10.07 – wylot z Warszawy Scandinavian Airlines do Oslo przez Kopenhagę; następnie liniami Braathens do Longyearbyen – stolicy Archipelagu Svalbard;
- 11.07 – zaokrętowanie na statku szkolno-badawczym *Horyzont II* Akademii Morskiej w Gdyni, zwiedzanie Longyearbyen, wizyta na Uniwersytecie Svalbardzkim (UNIS), wieczorem opuszczenie fiordu Advent i rejs do fiordu Bille;
- 12.07 – zejście na ląd w Petuniabukta, wizyta w Skottehytta – bazie letniej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, przejście doliną Elby na lodowiec Ebba, rejs w kierunku Cieśniny Forland,
- 13.07 – zejście na ląd w Kaffiørze, wizyta w stacji Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika, umieszczenie pamiątkowej tabliczki z okazji 65 rocznicy polskiej wyprawy na Ziemię Oskara II, przejście tundrą na lodowiec Waldemara, powrót przez strefę marginalną lodowca Aavatsmarka; sondowanie głębokości Zatoki Kornbeak przed klifem lodowca Aavatsmarka, rejs do fiordu Kongs;
- 14.07 – postój w Ny-Ålesund, wizyta w Kings Bay AS i Stacji Badawczej Sverdrup Norweskiego Instytutu Polarnego, wizyta na posterunku hyrometrycznym NVE na rzece Bay, zwiedzanie miasteczka, przekroczenie 79°N, rejs w kierunku Horsundu;

- 15.07 – po minięciu lodowca Torella zrzućenie kotwicy w Isbjornhamnie, wizyta w Polskiej Stacji Polarnej w Horsundzie, zapoznanie z badaniami Instytutu Geofizyki PAN oraz Uniwersytetu Śląskiego: przejście do Ogródka Środonia i podnóżem Ariekamen do niezlodowaconej zlewni potoku Fugle; postój przed czołem lodowca Hansa;
- 16.07 – zejście na ląd części grupy na Cyplu Baranowskiego, przejście na Przylądek Wilczka, pobyt w Polskiej Stacji Polarnej w oczekiwaniu na transport powrotny, ewakuacja grupy bombardierem; postój przed czołem lodowca Hansa;
- 17.07 – zejście na ląd u podnóża lodowca Hansa, przejście strefy brzeżnej lodowca Hansa, rejs w głąb fiordu Hornsund – widoki na lodowce: Stor, Horn, Mendelejew, Chojmakow, wpłynięcie do fiordu Samarin z lodowcami; postój przed czołem lodowca Hansa;
- 18.07 – zejście na ląd małej grupy do Hytteviki - stacji Uniwersytetu Wrocławskiego, przepłynięcie do Gåshamna, zejście na ląd przed Konstantinówką, dojście sandrem przed czoło lodowca Gås; rejs do fiordu Bellsund
- 19.07 – zejście na ląd w Calypsobyen, wizyta w stacji Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej, przejście na terasy morskie Calypsostranda, do strefy marginalnej lodowca Scotta i Renarda, rejs do fiordu Grøn;
- 20.07. – postój w Barentsburgu, spotkanie z prof. Zingerem, wizyta w osadzie górniczej, wizyta konsula Rosji na statku, przepłynięcie do Longyearbyen;
- 21.07 – wyokrętowanie, wylot do Warszawy z lądowaniami w Oslo i Kopenhadze.

Dla uczestników warsztatów został przygotowany przewodnik terenowy (dostępny w formie elektronicznej pod adresem <http://www.sgp.org.pl/>). Każdego dnia odbywały się objaśnienia terenowe prezentowane bądź przez uczestników warsztatów bądź przez członków wypraw regionalnych. Ponadto odbywały się wykłady przedstawione przez prof. prof. M.Grzesia, J.Janię, A.A.Marsza, M.Pulinę i J.Szupryczyńskiego, oraz dr dr P.Głowackiego, W.E.Krawczyk, J.Pereymę i Z.Perskiego. Podsumowaniem objaśnień i wykładów były dyskusje, które umożliwiły uczestnikom warsztatów w pełni zapoznać się z problematyką polskich badań spitsbergeńskich. Uzupełnieniem wielu dni były przegląd filmów spitsbergeńskich i opowieści polarne. Dla neofitów został przeprowadzony chrzest polarny. Logistyczne wsparcie SSB *Horyzont II* okazało się najlepszym z możliwych do przyjęcia.

Organizatorzy składają bardzo serdeczne podziękowanie uczestnikom za ich udział w Warsztatach Geomorfologicznych SPITSBERGEN 2003. Szczególne podziękowania kierujemy do autorów tekstów, wykładowców, przewodników terenowych oraz dyskutantów, których twórczy wkład podniósł rangę Warsztatów. Składamy także podziękowanie instytucjom współpracującym (NAVIGA), załodze statku SSB *Horyzont II* oraz firmie BRENDA. Wszystkim z Państwa dziękujemy za stworzenie sympatycznej i naukowej atmosfery w czasie Warsztatów.